WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)
z dnia 11 listopada 2004 r. *

W sprawie C-467/02

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Verwaltungsgericht Stuttgart (Niemcy) postanowieniem z dnia 19 grudnia 2002 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 27 grudnia 2002 r., w postępowaniu:

Inan Cetinkaya

przeciwko

Land Baden-Württemberg

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: C. W. A. Timmermans, prezes izby, J.-P. Puissochet, R. Schintgen, N. Colneric i J. N. Cunha Rodrigues (sprawozdawca), sędziowie,

* Język postępowania: niemiecki.

rzecznik generalny: P. Léger,
sekretarz: M. Múgica Arzamendi, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 17 marca 2004 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu I. Cetinkai przez C. Trurnita, Rechtsanwalt,

— w imieniu rządu niemieckiego przez W.-D. Plessinga i A. Tiemann, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu portugalskiego przez L. Ineza Fernandesa i A. C. Branco, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez D. Martina i H. Kreppela, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 10 czerwca 2004 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 6, 7 i 14 decyzji nr 1/80 Rady Stowarzyszenia z dnia 19 września 1980 r. w sprawie

rozwoju stowarzyszenia (zwana dalej „decyzją nr 1/80"). Rada Stowarzyszenia została ustanowiona na mocy Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w dniu 12 września 1963 r. w Ankarze przez Republikę Turcji, z jednej strony, i przez Państwa Członkowskie EWG oraz Wspólnotę, z drugiej, który został zawarty, zatwierdzony i potwierdzony w imieniu tej ostatniej decyzją Rady 64/732/EWG z dnia 23 grudnia 1963 r. (Dz.U. 1964, 217, str. 3685, zwany dalej „układem o stowarzyszeniu").

2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania w sprawie skargi I. Cetinkai, obywatela tureckiego, przeciwko Land Baden-Württemberg w przedmiocie procedury wydalenia z terytorium Niemiec.

Ramy prawne

Decyzja nr 1/80

3 Zgodnie z art. 6 ust. 1 i 2 decyzji nr 1/80:

„1. Pracownik turecki legalnie zatrudniony na rynku pracy Państwa Członkowskiego ma w tym Państwie, z zastrzeżeniem przepisów art. 7 dotyczącego dostępu członków jego rodziny do zatrudnienia, prawo:

— po roku legalnego zatrudnienia, do odnowienia pozwolenia na pracę u tego samego pracodawcy, o ile jego stanowisko zostaje zachowane;

— po trzech latach legalnego zatrudnienia i z zastrzeżeniem pierwszeństwa pracowników z Państw Członkowskich Wspólnoty, przyjęcia, w tym samym zawodzie u dowolnego pracodawcy, oferty pracy złożonej na normalnych warunkach i zarejestrowanej przez służby zatrudnienia tego Państwa Członkowskiego;

— po czterech latach legalnego zatrudnienia, swobodnego dostępu do dowolnej pracy najemnej.

2. Urlopy wypoczynkowe i nieobecność w pracy z powodu macierzyństwa, wypadku przy pracy lub krótkotrwałej choroby są wliczane do okresu legalnego zatrudnienia. Okresy niezawinionego bezrobocia, należycie poświadczone przez właściwe władze oraz nieobecność w pracy z powodu długotrwałej choroby, jakkolwiek nie zaliczają się do okresu legalnego zatrudnienia, nie naruszają praw nabytych z tytułu poprzedniego zatrudnienia"[tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z tej decyzji poniżej].

4 Zgodnie z art. 7 decyzji nr 1/80:

„Członkowie rodziny pracownika tureckiego legalnie zatrudnionego na rynku pracy Państwa Członkowskiego, którzy uzyskali zgodę na dołączenie do niego:

— mają prawo przyjęcia — z zastrzeżeniem pierwszeństwa pracowników z Państw Członkowskich Wspólnoty — dowolnej oferty pracy, jeżeli zamieszkują tam legalnie od co najmniej trzech lat;

— korzystają z dostępu do dowolnej pracy najemnej, jeżeli zamieszkują tam legalnie od co najmniej pięciu lat.

Dzieci pracowników tureckich, które ukończyły naukę zawodu w przyjmującym państwie, niezależnie od okresu zamieszkiwania w tym Państwie Członkowskim, jednakże pod warunkiem legalnego zatrudnienia jednego z rodziców w tym Państwie przez okres co najmniej trzech lat, mają prawo przyjąć w tym Państwie Członkowskim dowolną ofertę pracy".

5 Zgodnie z art. 14 ust. 1 decyzji nr 1/80:

„Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się z zastrzeżeniem ograniczeń uzasadnionych względami porządku, bezpieczeństwa i zdrowia publicznego".

Uregulowania krajowe

6 Paragraf 47 ust. 1 i 2 Ausländergesetz (ustawy o cudzoziemcach, zwanej dalej „AuslG") stanowi:

„1. Obcokrajowiec podlega wydaleniu:

1) w wypadku prawomocnego skazania za jedno lub więcej przestępstw umyślnych na karę co najmniej trzech lat pozbawienia wolności lub na co najmniej trzy lata

specjalnej kary dla nieletnich, prawomocnego skazania za przestępstwa umyślne na kary tych kategorii na łączny okres co najmniej trzech lat w ciągu lat pięciu, lub gdy podczas ostatniego prawomocnego skazania zastosowano środek karny w postaci odosobnienia, lub

2) w wypadku prawomocnego skazania, bez zawieszenia, na co najmniej dwa lata specjalnej kary dla nieletnich lub na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne w rozumieniu ustawy o środkach odurzających za naruszenie porządku publicznego w warunkach określonych w § 125a zdanie drugie kodeksu karnego lub za naruszenie porządku publicznego w rozumieniu § 125 kodeksu karnego przez udział w nielegalnym zgromadzeniu lub nielegalnej manifestacji.

2. Cudzoziemiec zwykle podlega wydaleniu

1) w wypadku prawomocnego skazania, bez zawieszenia wykonania kary, na co najmniej dwa lata specjalnej kary dla nieletnich lub na karę pozbawienia wolności za jedno lub więcej przestępstw umyślnych;

2) w wypadku, gdy z naruszeniem przepisów ustawy o środkach odurzających uprawia, produkuje, przywozi, przewozi w tranzycie lub wywozi, sprzedaje, udostępnia innym albo w dowolny inny sposób wprowadza do obrotu narkotyk lub nim handluje, podżega do popełnienia jednego z wyżej wymienionych czynów lub w nim współuczestniczy".

7 Paragraf 48 ust. 1 AuslG stanowi:

„1. Cudzoziemiec, który:

1) posiada dokument stałego pobytu,

2) otrzymał zezwolenie na pobyt na czas nieoznaczony i urodził się na terytorium kraju lub przybył na to terytorium jako małoletni,

3) otrzymał zezwolenie na pobyt na czas nieoznaczony i zawarł związek małżeński lub pozostaje w nieformalnym związku z cudzoziemcem, o którym mowa w pkt 1 i 2,

[...]

podlega wydaleniu jedynie z ważnych względów bezpieczeństwa lub porządku publicznego. Względy te występują z reguły w wypadkach, o których mowa w art. 47 ust. 1".

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

8 Sąd krajowy we wniosku podaje, że I. Cetinkaya, skarżący w postępowaniu głównym, urodził się 24 stycznia 1979 r. w Niemczech i zawsze tam zamieszkiwał. Od dnia 9 marca 1995 r. posiada zezwolenie na pobyt w tym Państwie Członkowskim na czas nieoznaczony.

9 W lipcu 1995 r. I. Cetinkaya otrzymał dyplom ukończenia gimnazjum. Dwa miesiące później rozpoczął naukę zawodu cieśli, którą porzucił jednak w lutym następnego roku. Następnie pracował przez krótkie okresy u różnych pracodawców. Latem 1996 r. był przez kilka tygodni kelnerem w restauracji. Jesienią tego samego roku ponownie podjął naukę, by móc otrzymać zatrudnienie w sklepie, którą jednak porzucił po krótkim czasie. Od listopada 1996 r. do stycznia 1997 r. był zatrudniony w restauracji, po czym, do czerwca 1998 r. pracował w pewnej spółce, a w sierpniu i wrześniu 1998 r. w innej spółce. Po okresie bezrobocia do lipca 1999 r. I. Cetinkaya znalazł zatrudnienie jako pracownik w magazynie. Od dnia 1 sierpnia 1999 r. pracował w przedsiębiorstwie transportowym, którą to pracę po krótkim czasie porzucił. Zatrudniony był wreszcie jako operator maszyn, ale zrezygnował z tej pracy w grudniu 1999 r.

10 Sąd krajowy w postanowieniu dodaje, że rodzice i pięć starszych sióstr I. Cetinkai, z których trzy otrzymały obywatelstwo niemieckie, również zamieszkują w Niemczech, gdzie ich ojciec był zatrudniony do czasu przejścia na emeryturę. Rodzice i dwie siostry I. Cetinkai, posiadający nadal obywatelstwo tureckie, złożyli wniosek o nadanie obywatelstwa niemieckiego.

11 Ponadto sąd krajowy podaje, że I. Cetinkaya został w Niemczech skazany, w dniu 1 sierpnia 1996 r. na osiemdziesiąt godzin pracy społecznie użytecznej za współudział w kradzieży, współudział w rozboju i współudział w usiłowaniu rozboju w pięciu przypadkach, w dniu 15 kwietnia 1997 r. na karę dwóch tygodni pozbawienia wolności dla nieletnich, łącznie z karą poprzednią, w dniu 24 marca 1998 r. na karę sześciu miesięcy pozbawienia wolności dla nieletnich w zawieszeniu za udział w pobiciu, w dniu 26 października 1999 r. na karę dwóch lat pozbawienia wolności dla nieletnich, łącznie z karą poprzednią, za nielegalny handel środkami odurzającymi w znacznych ilościach i w dniu 26 września 2000 r. na karę trzech lat pozbawienia wolności dla nieletnich, łącznie z karą poprzednią, za nielegalne nabywanie narkotyków w związku z zawodowym handlem środkami odurzającymi w stu dwóch przypadkach, za nielegalne posiadanie narkotyków w znacznych

ilościach w związku z zawodowym handlem środkami odurzającymi w dwóch przypadkach oraz za nielegalny przywóz narkotyków w znacznych ilościach i zawodowy handel środkami odurzającymi.

12 I. Cetinkaya został zatrzymany w dniu 7 stycznia 2000 r. i umieszczony w zakładzie karnym dla młodocianych przestępców. W dniu 22 stycznia 2001 r. został zwolniony w celu odbycia leczenia odwykowego. Po dwóch pierwszych bezskutecznych próbach leczenia I. Cetinkaya w dniu 10 września 2001 r. rozpoczął nowe leczenie w zakładzie odwykowym, które ukończył z sukcesem latem 2002 r. Postanowieniem sądu z dnia 20 sierpnia 2002 r. uzyskał zawieszenie wykonania pozostałej części kary, zgodnie z przepisami Betäubungsmittelgesetz (ustawy o środkach odurzających, zwanej dalej „BtMG"), co zdaniem sądu krajowego oznacza, że wzięto pod uwagę konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ludności.

13 Od sierpnia 2002 r. I. Cetinkaya podjął ponownie naukę w szkole średniej, a ponadto dwa razy w tygodniu pełni dyżur nocny w zakładzie leczenia odwykowego.

14 W dniu 3 listopada 2000 r. właściwy organ administracji, mianowicie Regierungspräsidium Stuttgart, doręczył I. Cetinkai decyzję o natychmiastowym wydaleniu z Niemiec i zagroził bezzwłocznym doprowadzeniem do Turcji. Zdaniem tego organu, istniało poważne zagrożenie bezpieczeństwa i porządku publicznego w rozumieniu § 48 ust. 1 zdanie trzecie w związku z § 47 ust. 1 pkt 1 AuslG, co uzasadniało domniemanie prawne spełnienia przesłanek wydalenia. Wydalenie uznano za niezbędne ze względów prewencji ogólnej i szczególnej oraz za niesprzeczne z art. 7 decyzji nr 1/80, dlatego że wskutek pozbawienia wolności i leczenia odwykowego I. Cetinkaya przestał być aktywny na rynku pracy. Uznano ponadto, że nawet gdyby mógł on rościć prawo do pobytu na podstawie art. 7 decyzji nr 1/80, to w każdym razie spełnione zostały warunki wymienione w art. 14 tej decyzji.

15 W dniu 8 grudnia 2000 r. I. Cetinkaya zaskarżył tę decyzję przed sądem krajowym.

16 W dniu 3 września 2002 r. Regierungspräsidium Stuttgart zmienił wyżej wymienioną decyzję, dając I. Cetinkai czas do dnia 4 października 2002 r. na dobrowolne opuszczenie terytorium kraju. Tytułem uzasadnienia Regierungspräsidium stwierdził, że I. Cetinkaya został zwolniony z zakładu karnego w dniu 22 stycznia 2001 r. celem odbycia leczenia odwykowego, co jest wystarczającym powodem uzasadniającym konieczność wyznaczenia terminu dobrowolnego opuszczenia terytorium.

17 W dniu 6 września 2002 r. I. Cetinkaya również tę decyzję zaskarżył do Verwaltungsgericht Stuttgart, który, po połączeniu obu postępowań, postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy do urodzonego w Niemczech dziecka tureckiego pracownika zatrudnionego legalnie na rynku pracy ma zastosowanie art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 [...], jeżeli od urodzenia — a w każdym razie do osiągnięcia pełnoletności — korzystało ono z prawa pobytu (początkowo) wyłącznie w związku z prawem do łączenia rodzin lub jeżeli, w przypadku wyłączenia obowiązku uzyskania zezwolenia, nie usunięto go z terytorium kraju wyłącznie z tych względów?

2) Czy prawo członka rodziny do podjęcia zatrudnienia oraz do przedłużenia pobytu stosownie do art. 7 akapit pierwszy tiret drugie może zostać ograniczone wyłącznie na podstawie przesłanek wymienionych w art. 14 decyzji nr 1/80?

3) Czy skazanie na karę trzech lat pozbawienia wolności dla nieletnich oznacza ostateczne wyłączenie z rynku pracy i tym samym utratę praw przysługujących na mocy art. 7 akapit pierwszy tiret drugie, także w sytuacji, gdy istnieją realne możliwości odbycia tylko części kary, ale za to w ramach warunkowego zwolnienia skazany zobowiązany będzie do odbycia leczenia odwykowego i przez ten okres nie będzie dostępny dla rynku pracy?

4) Czy utrata miejsca pracy lub niemożność jej poszukiwania w przypadku bezrobotnego, spowodowane skazaniem na karę pozbawienia wolności (bez zawieszenia jej wykonania), są utożsamiane z okresem zawinionego bezrobocia w rozumieniu art. 6 ust. 2 zdanie drugie decyzji nr 1/80, które nie stoi na przeszkodzie utracie praw przysługujących na podstawie art. 6 ust. 1 i art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80?

5) Czy odpowiedź zmieni się, jeżeli w odpowiednim i przewidywalnym czasie spodziewać się można zwolnienia, po którym jednak nastąpi okres leczenia odwykowego, a ponowne podjęcie pracy będzie możliwe dopiero po otrzymaniu świadectwa dodatkowego wykształcenia?

6) Czy art. 14 decyzji nr 1/80 należy interpretować w ten sposób, że w postępowaniu sądowym należy brać pod uwagę zmianę sytuacji zainteresowanego lub zainteresowanych, uniemożliwiającą na przyszłość ograniczenie ich praw na podstawie art. 14 decyzji nr 1/80, która nastąpiła po wydaniu ostatniej decyzji właściwych władz?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

18 W pierwszym pytaniu sąd krajowy zapytuje w istocie, czy art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 należy interpretować w ten sposób, że dotyczy on osoby dorosłej będącej dzieckiem tureckiego pracownika zatrudnionego legalnie na rynku pracy w przyjmującym Państwie Członkowskim nawet w sytuacji, gdy osoba ta urodziła się i stale zamieszkiwała w tym państwie.

19 Sąd krajowy dochodzi bowiem, czy okoliczność, że I. Cetinkaya urodził się i stale zamieszkiwał w przyjmującym Państwie Członkowskim, w związku z czym nigdy nie podlegał obowiązkowi otrzymania pozwolenia na dołączenie do pracownika w rozumieniu tego przepisu, ma wpływ na jego zastosowanie.

20 Na pytanie to należy odpowiedzieć przecząco. Taki też pogląd wyrażono we wszystkich uwagach przedłożonych Trybunałowi.

21 Na podstawie brzmienia art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80, gdzie mówi się expressis verbis wyłącznie o sytuacji, gdy członkom rodziny pracownika tureckiego „pozwolono do niego dołączyć", nie sposób uznać, że prawodawca chciał wykluczyć możliwość korzystania z praw nadanych tym przepisem przez członków rodziny urodzonych na terytorium przyjmującego Państwa Członkowskiego i którzy w związku z tym nie musieli ubiegać się o pozwolenie na dołączenie w ramach łączenia rodzin do pracownika tureckiego przebywającego w tym kraju.

22 Ustanowienie warunku uzyskania przez członków rodziny pozwolenia na dołączenie do pracownika tureckiego wynika stąd, że przepisy dotyczące stowarzyszenia między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją (zwanego dalej „stowarzyszeniem EWG–Turcja") nie naruszają kompetencji Państw Członkowskich do regulowania wjazdu na ich terytorium obywateli tureckich oraz warunków podejmowania przez nich pierwszej działalności zawodowej, w związku z czym pierwszy przyjazd obywatela tureckiego do Państwa Członkowskiego podlega w zasadzie wyłącznie przepisom prawa krajowego tego państwa (zob. w szczególności wyrok z dnia 30 września 2004 r. w sprawie C-275/02 Ayaz, dotychczas nieopublikowany w Zbiorze, pkt 35).

23 Ponieważ warunek ten ma za zadanie wykluczyć z zakresu stosowania art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 członków rodziny pracownika tureckiego, których wjazd i pobyt na terytorium Państwa Członkowskiego nastąpił z naruszeniem uregulowań prawnych tego państwa, nie można go w sposób zasadny odnieść do członka rodziny, który, jak to ma miejsce w sprawie głównej, urodził się i stale zamieszkiwał w tym Państwie Członkowskim i nie potrzebował w związku z tym pozwolenia na dołączenie do pracownika tureckiego.

24 Ponadto nic nie wskazuje, by zamiarem ustawodawcy było zróżnicowanie sytuacji członków rodzin pracowników tureckich w zależności od ich miejsca urodzenia, w sposób pozbawiający osoby urodzone w przyjmującym Państwie Członkowskim praw wynikających z art. 7 decyzji nr 1/80, w przeciwieństwie do osób, którym pozwolono na dołączenie do tego pracownika.

25 Tylko taka wykładnia zapewnia spójność systemu i osiągnięcie w pełni celu art. 7 akapit pierwszy decyzji, jakim jest stworzenie warunków sprzyjających łączeniu rodzin w przyjmujących Państwach Członkowskich poprzez umożliwienie, w pierwszym okresie, obecności członków rodziny u boku pracownika migrującego, a następnie ustabilizowanie ich sytuacji dzięki prawu do podjęcia pracy w tym

państwie (zob. w szczególności wyroki z dnia 17 kwietnia 1997 r. w sprawie C-351/95 Kadiman, Rec. str. I-2133, pkt 34–36, oraz ww. wyrok w sprawie Ayaz, pkt 41).

26 W związku z powyższym dziecko pracownika tureckiego, o którym mowa w art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80, może korzystać z praw ustanowionych tym przepisem, także w sytuacji, gdy urodziło się i stale zamieszkiwało na terytorium przyjmującego Państwa Członkowskiego.

27 Rząd niemiecki stawia natomiast pytanie, czy I. Cetinkaya spełnia inną z przesłanek stosowania art. 7 akapit pierwszy, mianowicie, czy jego ojciec jest pracownikiem „legalnie zatrudnionym na rynku pracy". Zdaniem tego rządu, pracownik turecki, z którym związane są prawa członków jego rodziny, musi spełniać warunki wymienione w art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 w momencie, w którym członek jego rodziny niemający wykształcenia zawodowego pragnie skorzystać z uprawnień nadanych tym przepisem. Tymczasem postanowienie odsyłające nie podaje, czy utrata przez ojca I. Cetinkai charakteru pracownika nastąpiła przed czy po wydaniu decyzji o wydaleniu ani czy jego matka pracuje zawodowo.

28 Rozumowanie to należy odrzucić.

29 Nie można z brzmienia art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 wywodzić twierdzenia, jakoby wymienieni tam członkowie rodziny tracili uprawnienia przysługujące im na podstawie tego przepisu tylko z tej przyczyny, że pracownik przestał być legalnie zatrudniony na rynku pracy w państwie przyjmującym.

30 Trybunał orzekł w przeszłości, że Państwa Członkowskie nie mają prawa obwarowywać dodatkowymi warunkami pobytu członka rodziny pracownika tureckiego po upływie przewidzianego w art. 7 akapit pierwszy tiret pierwsze decyzji nr 1/80 trzyletniego okresu, w czasie którego zainteresowany powinien co do zasady rzeczywiście zamieszkiwać z tym pracownikiem we wspólnym gospodarstwie domowym, tym bardziej więc nie mają takiego uprawnienia wobec obywatela tureckiego spełniającego warunki art. 7 akapit pierwszy tiret drugie decyzji nr 1/80 (zob. w szczególności wyrok z dnia 16 marca 2000 r. w sprawie C-329/97 Ergat, Rec. str. I-1487, pkt 37–39).

31 Tym samym członkowie rodziny, których dotyczy art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80, podobnie jak I. Cetinkaya, po pięciu latach legalnego pobytu wraz z pracownikiem korzystają ze swobodnego dostępu do rynku pracy w państwie przyjmującym, zgodnie z tiret drugim tego przepisu. Jego bezpośredni skutek jest taki, że zainteresowanym przysługuje prawo do pracy bezpośrednio na mocy decyzji nr 1/80, a co więcej, jego skuteczność wymaga istnienia jednocześnie równoległego prawa pobytu, opartego również na prawie wspólnotowym i niezależnego od trwania warunków niezbędnych do jego nabycia (zob. w szczególności ww. wyrok w sprawie Ergat, pkt 40).

32 W związku z powyższym członek rodziny pracownika tureckiego legalnie zatrudnionego na rynku pracy, po okresie, odpowiednio, trzech lub pięciu lat, może korzystać z uprawnień, jakie daje przepis art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80, nawet jeżeli następnie pracownik ten przestał być aktywnym podmiotem rynku pracy Państwa Członkowskiego, na przykład z powodu przejścia na emeryturę.

33 Stąd okoliczność, że pracownik turecki nie jest już aktywny na rynku pracy w przyjmującym Państwie Członkowskim, jak to ma miejsce w sprawie głównej, nie

pozbawia praw wynikających z art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 członka jego rodziny, który zamieszkiwał z nim przez wymagany okres pięciu lat.

34 Trzeba zatem na pierwsze pytanie odpowiedzieć, że przepis art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 należy interpretować w ten sposób, że dotyczy on sytuacji osoby dorosłej, będącej dzieckiem pracownika tureckiego, który jest lub był legalnie zatrudniony w przyjmującym Państwie Członkowskim, także jeżeli osoba ta urodziła się i zawsze zamieszkiwała w tym państwie.

W przedmiocie pytania drugiego

35 Jak wynika z postanowienia odsyłającego, to pytanie sądu krajowego ma w istocie na celu ustalenie, czy art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 stoi na przeszkodzie ograniczeniu, ze względu na przedłużającą się nieobecność na rynku pracy wskutek skazania na karę pozbawienia wolności oraz późniejszego odbywania leczenia odwykowego, nadanych tym przepisem praw osób będących w sytuacji I. Cetinkai.

36 Jak Trybunał orzekł w przeszłości, istnieją dwojakiego rodzaju ograniczenia prawa pobytu, będącego uzupełnieniem prawa dostępu do rynku pracy i prawa podejmowania zatrudnienia, z jakich korzystają członkowie rodzin pracowników tureckich. Po pierwsze, sam art. 14 ust. 1 decyzji nr 1/80 daje Państwom Członkowskim możliwość położenia kresu pobytowi obywatela tureckiego na terytorium przyjmującego Państwa Członkowskiego, w indywidualnych i należycie uzasadnionych przypadkach, gdy przez swoje osobiste zachowanie stanowi on zagrożenie dla porządku, bezpieczeństwa lub zdrowia publicznego. Po drugie, członek rodziny, któremu pozwolono dołączyć do pracownika tureckiego w Państwie Członkowskim i który następnie opuszcza terytorium Państwa Członkowskiego na dłuższy czas bez uzasadnionego powodu traci w zasadzie status prawny, jaki nabył na podstawie art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 (zob. ww. wyrok w sprawie Ergat, pkt 45, 46 i 48).

37 Jak słusznie podniósł rzecznik generalny w pkt 40 opinii, wykładnia art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 przyjęta w wyroku w sprawie Ergat, dotyczącym sytuacji członka rodziny, który dołączył do pracownika w państwie przyjmującym, znajduje tym bardziej zastosowanie w sytuacji członka rodziny, który urodził się i stale zamieszkiwał na terytorium przyjmującego Państwa Członkowskiego, jak to ma miejsce w sprawie głównej.

38 Zatem art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 należy interpretować w ten sposób, że prawa, jakie na mocy tego przepisu przysługują członkom rodziny pracowników tureckich spełniającym warunek minimalnego okresu zamieszkiwania mogą zostać ograniczone wyłącznie na podstawie art. 14 decyzji nr 1/80 — to znaczy ze względów porządku, bezpieczeństwa i zdrowia publicznego — lub z powodu opuszczenia terytorium Państwa Członkowskiego na dłuższy czas bez uzasadnionego powodu.

39 Należy zatem na drugie pytanie odpowiedzieć, że art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 stoi na przeszkodzie ograniczeniu wynikających z tego przepisu praw obywateli tureckich będących w sytuacji I. Cetinkai ze względu na przedłużającą się nieobecność na rynku pracy wskutek skazania na karę pozbawienia wolności oraz późniejszego odbywania leczenia odwykowego.

W przedmiocie pytań trzeciego, czwartego i piątego

40 Wziąwszy pod uwagę odpowiedź na drugie pytanie, nie ma konieczności udzielania odpowiedzi na pytania trzecie, czwarte i piąte, których punktem wyjścia jest założenie, że prawa przysługujące członkowi rodziny pracownika tureckiego na podstawie art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 mogą zostać ograniczone

z powodów innych niż powody wymienione w art. 14 decyzji nr 1/80 lub opuszczenie terytorium przyjmującego Państwa Członkowskiego na dłuższy czas bez uzasadnionego powodu.

W przedmiocie pytania szóstego

41 W pytaniu tym sąd krajowy dochodzi, czy art. 14 decyzji nr 1/80 należy interpretować w ten sposób, że zobowiązuje on sądy krajowe badające legalność decyzji o wydaleniu wydanej wobec obywatela tureckiego do wzięcia pod uwagę okoliczności faktycznych, które miały miejsce po wydaniu ostatniej decyzji właściwych władz, a które powodują ustanie przesłanek ograniczania uprawnień tego obywatela określonych w wyżej wymienionym przepisie.

42 Zdaniem Trybunału, z treści art. 12 układu o stowarzyszeniu i art. 36 protokołu dodatkowego podpisanego w dniu 23 listopada 1970 r. w Brukseli i zawartego, zatwierdzonego i ratyfikowanego w imieniu Wspólnoty rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2760/72 z dnia 19 grudnia 1972 r. (Dz.U. L 293, str. 1), a także z celów decyzji nr 1/80 wynika, że zasady ustanowione w art. 48 Traktatu WE (obecnie, po zmianie, art. 39 WE), 49 Traktatu WE (obecnie, po zmianie, art. 40 WE) i 50 Traktatu WE (obecnie art. 41 WE) należy stosować, w miarę możliwości, do obywateli tureckich korzystających z praw nadanych wymienioną decyzją (zob. w szczególności ww. wyrok w sprawie Ayaz, pkt 44).

43 W związku z tym, ustalając zakres stosowania wyjątku ze względu na porządek publiczny, ustanowionego w art. 14 ust. 1 decyzji nr 1/80, należy odwołać się do interpretacji tego samego wyjątku w odniesieniu do swobodnego przepływu pracowników z Państw Członkowskich Wspólnoty. Rozumowanie to jest tym

bardziej uzasadnione, że brzmienie wymienionego przepisu jest niemal identyczne z brzmieniem art. 48 ust. 3 Traktatu (wyrok z dnia 10 lutego 2000 r. w sprawie C-340/97 Nazli, Rec. str. I-957, pkt 56).

44 W odniesieniu do art. 3 dyrektywy Rady 64/221/EWG z dnia 25 lutego 1964 r. w sprawie koordynacji specjalnych środków dotyczących przemieszczania się i pobytu cudzoziemców, uzasadnionych względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego (Dz.U. 56, str. 850) Trybunał stwierdził, że w celu stwierdzenia istnienia podstaw do wydalenia obywatela innego Państwa Członkowskiego na podstawie wyjątku ze względu na porządek publiczny właściwe władze krajowe powinny zbadać osobno w każdym przypadku, czy okoliczności uzasadniające taką decyzję wskazują na osobiste zachowanie pozwalające stwierdzić istnienie aktualnego zagrożenia porządku publicznego. Ani brzmienie art. 3 dyrektywy, ani orzecznictwo Trybunału nie podają bardziej szczegółowych wskazówek co do daty, jaką należy przyjąć, badając „aktualny" charakter zagrożenia (wyrok z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawach C-482/01 i C-493/01 Orfanopoulos i Oliveri, dotychczas nieopublikowany w Zbiorze, pkt 77).

45 W ww. wyroku w sprawach Orfanopoulos i Oliveri, pkt 82, Trybunał uznał za niezgodną z art. 3 dyrektywy 64/221 praktykę sądów krajowych polegającą na pomijaniu przy badaniu zgodności z prawem wydalenia obywatela Państwa Członkowskiego okoliczności faktycznych mogących spowodować ustanie lub zasadnicze zmniejszenie aktualnego zagrożenia dla porządku publicznego wynikającego z zachowania zainteresowanego, które miały miejsce po wydaniu ostatniej decyzji właściwych władz.

46 Jak wspomniano już w pkt 42 i 43 niniejszego wyroku, art. 14 ust. 1 decyzji nr 1/80 nakłada na władze krajowe ograniczenia analogiczne do stosowanych w przypadku wydalenia obywatela Państwa Członkowskiego. Przepis ten, podobnie jak art. 3

dyrektywy 64/221, nie zawiera wskazówek co do dat, jakie należy przyjąć, ustalając aktualny charakter zagrożenia.

47 Stąd, w świetle zasad ustanowionych w ramach swobodnego przepływu pracowników pochodzących z Państw Członkowskich, a stosowanych również do pracowników tureckich korzystających z praw nadanych im decyzją nr 1/80, sądy krajowe winny brać pod uwagę przy badaniu legalności wydalenia obywatela innego Państwa Członkowskiego okoliczności faktyczne mogące spowodować ustanie lub znaczne zmniejszenie aktualnego zagrożenia dla porządku publicznego wynikającego z zachowania zainteresowanego, które miały miejsce po wydaniu ostatniej decyzji właściwych władz.

48 Należy zatem na szóste pytanie odpowiedzieć, że art. 14 decyzji nr 1/80 zobowiązuje sądy krajowe badające legalność decyzji o wydaleniu obywatela tureckiego do wzięcia pod uwagę okoliczności faktycznych, które miały miejsce po wydaniu ostatniej decyzji właściwego organu, a które powodują ustanie przesłanek do ograniczenia uprawnień tego obywatela określonych w tym przepisie.

W przedmiocie kosztów

49 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) **Przepis art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 z dnia 19 września 1980 r. w sprawie rozwoju stowarzyszenia, przyjętej przez Radę Stowarzyszenia ustanowioną na mocy układu o stowarzyszeniu pomiędzy Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, należy interpretować w ten sposób, że dotyczy on sytuacji osoby dorosłej, będącej dzieckiem pracownika tureckiego, który jest lub był legalnie zatrudniony w przyjmującym Państwie Członkowskim, także jeżeli osoba ta urodziła się i zawsze zamieszkiwała w tym państwie.**

2) **Artykuł 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 stoi na przeszkodzie ograniczeniu, ze względu na przedłużającą się nieobecność na rynku pracy wskutek skazania na karę pozbawienia wolności oraz późniejszego odbywania leczenia odwykowego, wynikających z tego przepisu praw obywateli tureckich będących w sytuacji I. Cetinkai.**

3) **Artykuł 14 decyzji nr 1/80 zobowiązuje sądy krajowe badające legalność decyzji o wydaleniu obywatela tureckiego do wzięcia pod uwagę okoliczności faktycznych, które miały miejsce po wydaniu ostatniej decyzji właściwego organu, a które powodują ustanie przesłanek do ograniczenia uprawnień tego obywatela, określonych w tym przepisie.**

Podpisy